

กระทู้ถามที่ ๗๒๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนสภาวัฒนธรรม

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

วัฒนธรรมประเพณีไทยเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยมานาน ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง วัฒนธรรมประเพณีไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่สุดในโลกประเทศหนึ่งและเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติโดยทั่วไป แต่ปัจจุบันวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ กำลังจะเลือนหายไป ถึงแม้ว่าจะมีการตั้งสภาวัฒนธรรมท้องถิ่นระดับอำเภอและจังหวัดขึ้นมาก็ตาม แต่เนื่องจากขาดการเอาใจใส่และสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้านงบประมาณในการทำนุบำรุงและส่งเสริม นอกจากนี้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจ จึงไม่ค่อยมีผู้อาสาเข้ามาทำงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างจริงจัง ถ้าหากยังไม่ได้รับการเอาใจใส่สนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐบาลอย่างจริงจัง วัฒนธรรมไทยจะถูกกลืนโดยวัฒนธรรมต่างชาติในที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายหรือแผนงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยในแต่ละภูมิภาคอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนสภาวัฒนธรรมระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ และสภาวัฒนธรรมจังหวัดแต่ละแห่งเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้การสนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในสภาวัฒนธรรมอย่างไร และจะส่งเสริมให้เยาวชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในสภาวัฒนธรรมต่างๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

พรรคความหวังใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๗๒๕ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนสภาวัฒนธรรม

ข้าพเจ้า นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถามที่ ๑ รัฐบาลมีนโยบายหรือแผนงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยในแต่ละภูมิภาคอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบที่ ๑ รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงศักดิ์ศรีเกียรติภูมิและสร้างความภูมิใจร่วมกันของคนไทย เป็นปัจจัยให้คนในชาติได้ประพฤติในทางที่ดียามมีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติ จึงได้ให้ความสำคัญในการรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอย่างจริงจังและกว้างขวางเป็นพิเศษ โดยได้กำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นตามประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ซึ่งในนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละภูมิภาคไว้ โดยกำหนดไว้ในข้อ ๓ ดังนี้

“ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ เห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขในชาติและมีความรัก ห่วงแหนวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น”

ในการจัดองค์การดำเนินงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาคนั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีประกาศเรื่องการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๘ ให้มีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้น ด้วยเหตุผลและแนวคิดพื้นฐานที่ว่าวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของชุมชน ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น แต่ละแห่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมของตนเอง หน่วยงานของรัฐจะทำหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมของตัวเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยท้องถิ่นควรมีอิสระในการคิด และการปฏิบัติภารกิจทางวัฒนธรรมตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตน แต่สภาพการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ผ่านมาอยู่ในสภาพต่างคนต่างทำตามลำพังตนเอง ขาดการประสานงาน การร่วมมือ ตลอดจนขาดการรวมพลังอย่างเป็นระบบเป็นเหตุให้ศักยภาพในการดำเนินงานวัฒนธรรมในภาพรวมไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นเป็น “สภาวัฒนธรรมจังหวัด” เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางทางวัฒนธรรมที่ทุกคนสามารถมาร่วมกันรับผิดชอบของการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้

นอกจากนั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ จึงสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกัน จัดตั้งเป็นสภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล และสภาวัฒนธรรมชุมชนต่าง ๆ ขึ้นด้วย

คำถามที่ ๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนสภาวัฒนธรรม ระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ และสภาวัฒนธรรมจังหวัดแต่ละแห่งเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบที่ ๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนสภาวัฒนธรรม ระดับอำเภอ กิ่งอำเภอและสภาวัฒนธรรมจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๓๒,๑๑๒,๐๐๐ บาท (สามสิบสองล้าน หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสองพันบาทถ้วน) จำแนกเป็น

๑. งบอุดหนุนพัฒนาการบริหารและการจัดองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม จำนวน ๘,๑๕๕,๐๐๐ บาท (แปดล้านหนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ๑๒ เขต จัดสรรให้ตามจำนวนจังหวัดแต่ละเขต	จังหวัดละ	๓,๐๐๐ บาท
(๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	จังหวัดละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) สภาวัฒนธรรมจังหวัด		
(๓.๑) ขนาดเล็ก	จังหวัดละ	๑๖,๐๐๐ บาท
(๓.๒) ขนาดกลาง	จังหวัดละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๓.๓) ขนาดใหญ่	จังหวัดละ	๒๕,๐๐๐ บาท
(๔) สภาวัฒนธรรมอำเภอ	อำเภอละ	๔,๐๐๐ บาท
(๕) สภาวัฒนธรรมเขตกรุงเทพมหานคร	แห่งละ	๔,๐๐๐ บาท
(๖) ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	ศูนย์ละ	๑๕,๐๐๐ บาท
(๗) ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ	ศูนย์ละ	๕,๐๐๐ บาท
(๘) ศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร	ศูนย์ละ	๑๕,๐๐๐ บาท

๒. งบอุดหนุนสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัฒนธรรมนำร่อง จำนวน ๒,๓๗๗,๐๐๐ บาท (สองล้านสามแสนเจ็ดหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ชุมชนเทิดพระเกียรติแม่ฟ้าหลวง	ชุมชนละ	๔๐,๐๐๐ บาท
(๒) ชุมชนวัฒนธรรม	ชุมชนละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๓) ชุมชนกำลังพัฒนา	ชุมชนละ	๑,๐๑๗,๐๐๐ บาท

๓. งบอุดหนุนการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมขององค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม (ตามกรอบจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ) จำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบห้าล้านบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) งบโครงการพิเศษสำหรับดำเนินกิจกรรมเร่งด่วนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	จำนวน	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
(๒) จัดสรรให้จังหวัดดำเนินโครงการทางวัฒนธรรม	จังหวัดละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๓) สภาวัฒนธรรมอำเภอ/เขตกรุงเทพมหานคร	แห่งละ	๑๕,๐๐๐ บาท
(๔) โครงการเฉลิมพระเกียรติจัดสรรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ	อำเภอละ	๒๐๐,๐๐๐ บาท
(๕) โครงการทัพบทิมสยาม	จำนวน	๕๑๕,๐๐๐ บาท
(๖) โครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการแนวทางการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมปัจจุบันและอนาคต	จำนวน	๒๕,๐๐๐ บาท

นอกจากนั้น ยังได้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินดอกผลมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล โดยใช้เงินงบประมาณ

- ปี ๒๕๕๐ จำนวน ๗๖ ล้านบาท
- ปี ๒๕๕๑ จำนวน ๗๖ ล้านบาท
- ปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑๔๒,๕๓๐.๒๒ บาท
- ปี ๒๕๕๓ จะดำเนินการจัดสรรให้ต่อไป

คำถามที่ ๓ รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้การสนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในสภาวัฒนธรรมอย่างไร และจะส่งเสริมให้เยาวชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในสภาวัฒนธรรมต่างๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบที่ ๓ รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้การสนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในสภาวัฒนธรรม และได้ส่งเสริมเยาวชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในสภาวัฒนธรรมต่างๆ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ดังนี้

สภาวัฒนธรรม คือ องค์กรกลางทางด้านวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวจัดตั้งของคนไทยในท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นเพื่อท้องถิ่น

เมื่อระยะเริ่มแรก สภาวัฒนธรรมจะมีฐานะเป็นองค์กรในภาคเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐตามแนวคิดและความเชื่อว่า วัฒนธรรมเป็นของประชาชน ดังนั้นผู้ที่จะสามารถสืบทอดวัฒนธรรมได้ดีที่สุดคือ ผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ ทางราชการทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก

สถานภาพของสภาวัฒนธรรม เป็นองค์กรประชาชน เป็นองค์กรมหาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๕ - ๔๖ เป็นองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๔ เป็นหน่วยงานทางวัฒนธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐสภาวัฒนธรรม เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้ว ภาครรัฐให้การสนับสนุนดังนี้

๑. สนับสนุนตัวบุคคล ในกรณีนี้หมายถึง ประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการบริหารสภา จะได้รับการสนับสนุน ดังนี้

๑.๑ การเทียบระดับชั้นกับระบบราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ตกลงกับกระทรวงการคลังเทียบตำแหน่ง

ประธานสภาเท่ากับระดับ ๘ ส่วนคณะกรรมการบริหารคนอื่นๆ เทียบเท่ากับระดับ ๗ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอเทียบเท่ากับระดับ ๗ คณะกรรมการบริหารสภาคนอื่นๆ เทียบเท่าระดับ ๖

ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลเทียบเท่าระดับ ๖ คณะกรรมการบริหารคนอื่นๆ เทียบเท่าระดับ ๕

บุคคลเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ในการเบิกค่าเดินทาง ค่าที่พัก และค่าเบี้ยเลี้ยงได้ในกรณีที่หน่วยงานราชการเชิญไปร่วมงาน

๑.๒ การพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ สภาวัฒนธรรมมีโครงการพัฒนาบุคลากรของสภาวัฒนธรรม โดยการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานเป็นประจำทุกปี

๑.๓ การยกย่องเกียรติคุณ มีการเสนอชื่อผู้สร้างคุณงามความดี มีคุณูปการแก่งานสภาวัฒนธรรม เพื่อขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดิเรกคุณาภตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม

๑.๔ มีการมอบเกียรติบัตรแก่ประชาชนสภาวัฒนธรรมและคณะกรรมการบริหารทุกท่าน

๒. การสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งมี ๒ ประเภท คือ

๒.๑ งบประมาณประจำปี สำหรับใช้จ่ายเป็นค่าบริหารทั่วไปและค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการของสภาวัฒนธรรมหรือโครงการของสมาชิกเครือข่าย ปีละประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อจังหวัด

๒.๒ งบกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด ตั้งเป้าหมายจังหวัดละ ๑๐ ล้านบาท ขณะนี้ได้จังหวัดละ ๒ ล้านบาท เท่านั้น รัฐบาลจะทยอยจัดสรรงบประมาณให้เรื่อยๆ จนครบตามเป้าหมายของสภาวัฒนธรรมและสามารถนำเงินดอกผลกองทุนนี้มาใช้จ่ายดำเนินงานวัฒนธรรมได้ตามที่เห็นสมควร

๒.๓ งบประมาณจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล สุขาภิบาล ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่สนับสนุนงานวัฒนธรรมอยู่แล้ว

๒.๔ ช่วยประสานงานจากหน่วยงานอื่น ทั้งนอกและในประเทศตามความเหมาะสม

๓. การสนับสนุนด้านวิชาการ โดยสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยบริการ คือ

๓.๑ เอกสารวิชาการด้านวัฒนธรรม อาจจะเป็นรายงานการวิจัย การสัมมนาหรือรูปแบบอื่นๆ

๓.๒ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม

๓.๓ ข้อมูลทางวัฒนธรรม

๓.๔ นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม

๔. การสนับสนุนสื่อทางด้านวัฒนธรรม เช่น

๔.๑ นิทรรศการเคลื่อนที่ทางวัฒนธรรม

๔.๒ คอมพิวเตอร์ ซีดีรอม มัลติมีเดียและอินเทอร์เน็ต

๔.๓ เอกสาร หนังสือ ไปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว สติกเกอร์และอื่นๆ

สภาวัฒนธรรม มีองค์ประกอบ ๕ ส่วน เรียกว่า “เครือข่ายเบญจภาคี” คือ

(๑) กลุ่มองค์กรธุรกิจ หมายถึง ตัวแทนจากบริษัท ห้างร้าน ธนาคาร ศูนย์การค้า โรงแรม ฯลฯ

(๒) กลุ่มองค์กรเอกชน หมายถึง ตัวแทนจากหน่วยงานการกุศลหรือสาธารณประโยชน์ เช่น สมาคม มูลนิธิ ชมรม สโมสร ฯลฯ

(๓) กลุ่มองค์กรชุมชน หมายถึง ตัวแทนองค์กรชาวบ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มปฏิบัติธรรม กลุ่มเลี้ยงกุ้ง กลุ่มพัฒนา กลุ่มอนุรักษ์ คณะมโหรี หรือศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ศิลปินเดี่ยว ปราชญ์ชาวบ้าน วัด ผู้นำชุมชน ฯลฯ

(๔) กลุ่มองค์กรวิชาการ หมายถึง ตัวแทนจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ ศูนย์เยาวชน พิพิธภัณฑ์ หอวัฒนธรรม ศูนย์วิจัย ศูนย์ข้อมูลทางด้านสังคมวัฒนธรรม

(๕) กลุ่มองค์กรภาครัฐ หมายถึง ตัวแทนจากหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ระบบเครือข่ายสมาชิกของสภาวัฒนธรรม ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีศักยภาพในตัวเองที่แตกต่างกันออกไป เมื่อศักยภาพในทุกกลุ่มองค์กรมารวมกันเป็นหนึ่งเดียว จะกลายเป็นกระบวนการที่แข็งแกร่งและทรงพลังมหาศาลสามารถขับเคลื่อนในสังคมให้หมุนตัวไปในทิศทางที่ต้องการได้ และเป็นการตอบสนองตามความต้องการของท้องถิ่น คือ การคิดค้นสร้างสรรค์งานหรือโครงการที่จะส่งผลให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในท้องถิ่น